Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

27 февруари 2014 година*

„Обща селскостопанска политика — Финансиране от ЕЗФРСР — Подпомагане на развитието на селските райони — Намаляване на плащанията или отказ за плащане при неспазване на правилата за кръстосано спазване — Понятието „умишлено неспазване“

По дело C-396/12

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Raad van State (Нидерландия) с акт от 25 юли 2012 г., постъпил в Съда на 27 август 2012 г., в рамките на производство по дело

A. M. van der Ham,

A. H. van der Ham-Reijersen van Buuren

срещу

College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състав, K. Lenaerts, заместник-председател на Съда, изпълняващ функцията на съдия в четвърти състав, M. Safjan (докладчик), J. Malenovský и A. Prechal, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 25 септември 2013 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за г-н Van der Ham и г-жа Van der Ham-Reijersen van Buuren, от C. Blokland и A. M. van der Ham,

— за нидерландското правителство, от C. Schillemans, C. Wissels и B. Koopman, в качеството на представители,

— за естонското правителство, от M. Linntam, в качеството на представител,

* Език на производството: нидерландски.

— за словенското правителство, от N. Pintar Gosenca и A. Vran, в качеството на представители,

— за Европейската комисия, от A. Bouquet, G. von Rintelen и H. Kranenborg, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 24 октомври 2013 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 67, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 796/2004 на Комисията от 21 април 2004 година за определяне на подробни правила за прилагане на интегрираната система за администриране и контрол, кръстосано спазване и модулация, предвидени в Регламент (ЕО) № 1782/2003 на Съвета от 29 септември 2003 година относно установяване на общи правила за схеми за директно подпомагане в рамките на Общата селскостопанска политика и за установяване на някои схеми за подпомагане на земеделски производители (ОВ L 141, стр. 18; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 56, стр. 210), на член 51, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета от 20 септември 2005 година относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) (ОВ L 277, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 66, стр. 101 и поправка в ОВ L 206, 2012 г., стр. 23), както и на член 23 от Регламент (ЕО) № 1975/2006 на Комисията от 7 декември 2006 година за определяне на подробни правила за прилагане на Регламент № 1698/2005 на Съвета по отношение на прилагането на процедури за контрол, както и кръстосано спазване по отношение на мерките за подпомагане на развитието на селските райони (ОВ L 368, стр. 74; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 80, стр. 192).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-н Van der Ham и г-жа Van der Ham-Reijersen van Buuren, от една страна, и College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland (правителството на провинция Южна Холандия, наричано по-нататък „College“), от друга, по повод намаляването на отпуснатата им помощ по линия на Общата селскостопанска политика.

Правна уредба

Правото на Съюза

Регламент № 1698/2005

3 Регламент № 1698/2005 е изменен в частност с Регламент (ЕО) № 74/2009 на Съвета от 19 януари 2009 година (ОВ L 30, стр. 100). Съгласно член 2, втора алинея от Регламент № 74/2009 направените с него изменения се прилагат от 1 януари 2009 г., с изключение на измененията на член 51, параграфи 1, 2 и 4 от Регламент № 1698/2005, които се прилагат от 1 януари 2010 г.

4 Съгласно съображение 45 от Регламент № 1698/2005:

„Следва да се въведе система от наказания, когато бенефициерите, получаващи плащанията по определени мерки за управлението на земята, не отговарят на задължителните изисквания, предвидени в Регламент (ЕО) № 1782/2003 [на Съвета от 29 септември 2003 година относно установяване на общи правила за схеми за директно подпомагане в рамките на Общата

селскостопанска политика и за установяване на някои схеми за подпомагане на земеделски производители и за изменение на регламенти (ЕИО) № 2019/93, (ЕО) № 1452/2001, (ЕО) № 1453/2001, (ЕО) № 1454/2001, (ЕО) 1868/94, (ЕО) № 1251/1999, (ЕО) № 1254/1999, (ЕО) № 1673/2000, (ЕИО) № 2358/71 и (ЕО) № 2529/2001 (ОВ L 270, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 49, стр. 177)], за цялото тяхно стопанство, като се отчитат тежестта, степента, дълготрайността и повторението на това нарушение на изискванията“.

5 Член 36, буква а), подточка iv) от Регламент № 1698/2005 предвижда плащания за агроекология.

6 Член 51, параграфи 1 и 4 от Регламент № 1698/2005 в редакцията му, приложима до 1 януари 2010 г., гласи:

„1. Когато бенефициерите, получаващи плащанията по член 36, буква а) от i) до v) […], в резултат на действие или пропуск от тяхна страна, не спазват задължителните изисквания за цялото стопанство, предвидени в членове 4 и 5 от Регламент (ЕО) № 1782/2003 и в приложения III и IV към него, то общата сума на техните плащания, която следва да бъде изплатена в календарната година, в която е констатирано неспазването на задълженията, се намалява или отказва.

Намаляването или отказ[ът] по първата алинея се прилага също и в случаите, когато бенефициерите, получаващи плащанията по член 36, буква а), iv), в резултат на действие или пропуск от тяхна страна, не спазват минималните изисквания за цялото стопанство за употреба на торове и препарати за растителна защита по член 39, параграф 3.

[…]

4. Подробни правила за намаляване и отказ се залагат в съответствие с процедурата по член 90, параграф 2. В този контекст се взема под внимание тежестта, обхвата, дълготрайността и рецидивите по отношение на неспазването“.

7 Член 51, параграф 4 от Регламент № 1698/2005 в изменената му с Регламент № 74/2009 редакция, приложима от 1 януари 2010 г., гласи:

„Подробните правила за намаляване и отказ се установяват в съответствие с процедурата по член 90, параграф 2. В този контекст се взема под внимание тежестта, обхват[ът], трайният характер и повторението на неспазването, както и следните критерии:

а) В случай на небрежност процентът на намалението не надвишава 5 %, а в случай на повторно неспазване — 15 %.

[…]

б) В случай на умишлено неспазване, процентът на намалението по принцип не може да бъде по-малко от 20 % и може да се стигне до цялостно изключване от една или повече схеми за помощи, което се прилага за една или повече календарни години.

[…]“.

Регламент № 1975/2006

8 Съгласно съображение 6 от Регламент № 1975/2006:

„В съответствие с член 51 от Регламент (ЕО) № 1698/2005 плащанията съгласно някои от предвидените в посочения регламент мерки се извършват съгласно изискването за кръстосаното спазване, както това е предвидено в раздел I от дял II от Регламент (ЕО) № 1782/2003. Поради това е уместно да се съгласуват правилата, уреждащи кръстосаното спазване, с тези, съдържащи се в регламенти (ЕО) № 1782/2003 и (ЕО) № 796/2004“.

9 Член 23 от Регламент № 1975/2006 гласи:

„Без да се засяга член 51, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1698/2005, когато бъде установено несъответствие, се прилага намаление върху целия размер на помощта […], която помощ е била предоставена или следва да бъде предоставена на съответния бенефициер след исканията за плащане, които е подал или ще подаде през календарната година, в която е установено несъответствието.

Когато несъответствието се дължи на пропуск от страна на бенефициера, намалението се изчислява по правилата, определени в член 66 от Регламент (ЕО) № 796/2004.

В случаите на умишлено несъответствие намалението се изчислява съгласно член 67 от Регламент (ЕО) № 796/2004“.

Регламент № 796/2004

10 Съгласно съображение 56 от Регламент № 796/2004, което се отнася до правилата за прилагане на санкциите при неспазване на правилата в областите на кръстосано спазване:

„Системата от намаления и изключвания, предвидена в Регламент (ЕО) № 1782/2003 по отношение на задълженията за кръстосано спазване, обаче, има различна цел, а именно да насърчи земеделските производители да спазват вече съществуващото законодателство в различните области на кръстосано спазване“.

11 Член 66 от Регламент № 796/2004 е озаглавен „Прилагане на намаления в случай на небрежност“ и параграф 1 от него гласи:

„[…][К]огато определено неспазване произтича от небрежност на земеделския производител, тогава се прилага намаление на общата сума на преките плащания […], които са били или трябва да бъдат отпуснати на въпросния земеделски производител по силата на молби за помощ, които той е подал или ще подаде в течение на календарната година на констатацията. Това намаление по принцип съставлява 3 % от общата сума.

Въпреки това, разплащателната агенция може въз основа на оценка, направена от компетентния контролен орган в контролния доклад […] да вземе решение или да намали този процент до 1 % или да го увеличи до 5 % от общата сума […]“.

12 Член 67 от същия регламент е озаглавен „Прилагане на намаления и изключвания в случаи на умишлено неспазване“ и параграф 1 от него гласи:

„[…][К]огато установеното неспазване е допуснато умишлено от земеделския производител, намалението за прилагане към общата сума [на преките плащания] съставлява по принцип 20 % от общата сума.

Въпреки това, разплащателната агенция може, въз основа на оценка, направена от компетентния контролен орган в контролния доклад […] да реши да намали този процент до не по-малко от 15 % или, когато е необходимо, да увеличи този процент до 100 % от общата сума“.

Регламент № 1782/2003

13 Регламент № 1782/2003 е отменен с Регламент (ЕО) № 73/2009 на Съвета от 19 януари 2009 година за установяване на общи правила за схеми за директно подпомагане в рамките на Общата селскостопанска политика и за установяване на някои схеми за подпомагане на земеделски стопани, за изменение на регламенти (ЕО) № 1290/2005, (ЕО) № 247/2006, (ЕО) № 378/2007 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1782/2003. Съображение 2 от Регламент № 1782/2003 гласи:

„Пълното изплащане на директни помощи трябва да е свързано със спазване на правила по отношение на селскостопанските земи, селскостопанското производство и дейности. Тези правила трябва да послужат в Общата селскостопанска политика да се включат основни стандарти за околната среда, сигурността на храните, здравето на животните, хуманното отношение към животните и добро селскостопанско и екологично състояние. Ако тези основни стандарти не са спазени, държавите членки трябва да оттеглят директните помощи изцяло или частично на базата на критерии, които са пропорционални, обективни и градирани. […]“.

Нидерландското право

14 Член 2 от Насоки № TRCJZ/2006/1978 от 24 юли 2006 г. на министъра на селското стопанство, природните ресурси и качеството на храните относно правната рамка на изискванията за кръстосано спазване в областта на Общата селскостопанска политика (Regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, nr. TRCJZ/2006/1978, houdende beleidsregels over de toepassing van het normenkader randvoorwaarden in het kader van de directe inkomenssteun aan landbouwers in het kader van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid) (наричани по-нататък „Насоките“) гласи:

„1. При неизпълнение на задълженията по член 3 от Схемата за подпомагането на доходите в рамките на Общата селскостопанска политика — 2006 г., предоставената сума за подпомагане на доходите се намалява, извън случаите на непреодолима сила […], с процент, който зависи от:

— преценката на съответното неспазване,

— броя на случаите на неспазване, и

— областта на политиката, към която спада неизпълненото изискване за кръстосано спазване.

2. Неспазването се преценява по четири критерия:

a. повторност;

b. обхват;

c. тежест;

d. продължителност.

[…]“.

15 Член 8 от Насоките гласи:

„1. В случаите на умишлено неспазване на изискване или на норма процентът на намаление по принцип е 20 %.

2. Преценката дали е налице умисъл, във всички случаи се прави въз основа на следните критерии:

a. при описанието на съответното изискване за кръстосано спазване е установена пряка връзка с умишления характер на неспазването;

b. сложността на съответното изискване за кръстосано спазване;

c. въпросът дали съществува отдавна утвърдена, трайна политика;

d. въпросът дали се касае за извършено действие, или за съзнателно бездействие;

e. обстоятелството, че земеделският производител вече е бил уведомяван за пропуски при изпълнението на съответното изискване за кръстосано спазване;

f. степента на неспазване на съответното изискване за кръстосано спазване;

[…]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

16 Жалбоподателите в главното производство, собственици на земеделско стопанство в Нидерландия, получават суми за подпомагане на доходите и агроекологична помощ на основание на Регламент № 1698/2005.

17 На 13 март 2009 г. Algemene Inspectiedienst (Обща инспекционна служба) към Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (Министерството на икономиката, селското стопанско и иновациите) извършва проверка на място за изпълнението на изискванията за кръстосано спазване съгласно Общата селскостопанска политика. При проверката е установено, че торовете не се разпръскват така, че да се отделят ниски емисии, както изисква съответната разпоредба на националното право.

18 Въпросната ливада е наторявана по поръчка на жалбоподателите в главното производство от независим селскостопански работник, нает чрез предприятие за селскостопанска работа.

19 Въз основа на тази констатация на 29 юли 2010 г. College издава решение за намаляване с 20 % на получаваните от жалбоподателите в главното производство агроекологични помощи поради умишлено неспазване на посоченото национално законодателство. Прието е, че те носят отговорност за това, че селскостопанският работник не е изпълнил задължението торовете да се разпръскват така, че да се отделят ниски емисии.

20 Жалбоподателите в главното производство обжалват това решение по административен ред, но College отхвърля жалбата им с решение от 2 декември 2010 г. по съображението, че задължението торовете да се разпръскват така, че да се отделят ниски емисии, е отдавна утвърдена, трайна политика по смисъла на член 8, параграф 2, буква c) от Насоките.

21 Тъй като Rechtbank ’s-Gravenhage отхвърля подадената по съдебен ред жалба, жалбоподателите в главното производство обжалват решението му пред запитващата юрисдикция.

22 При тези обстоятелства Raad van State решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Как трябва да се разбира понятието „умишлено неспазване“ в член 51, параграф [4] от Регламент […] № 1698/2005 […], изменен с Регламент […] № 74/2009 […], в член 23 от Регламент […] № 1975/2006 […] и в член 67, параграф 1 от Регламент […] № 796/2004[…][?] [3]а да се приеме, че е налице такова неспазване, достатъчно ли е да не е спазена отдавна утвърдена, трайна политика по смисъла на член 8, параграф 2, буква c) от [Насоките]?

2) Правото на Съюза допуска ли възможността в държава членка да се приема, че е налице „умишлено“ по смисъла на цитираните регламенти неспазване на схема и тогава, когато са налице едно или повече от следните обстоятелства:

а) по отношение на съответното изискване за кръстосано спазване, което не е изпълнено, се приема, че действията са умишлени;

б) съответното изискване за кръстосано спазване е сложно;

в) съществува отдавна утвърдена, трайна политика;

г) налице е активно действие или съзнателно бездействие;

д) земеделският производител вече е бил уведомяван за пропуски при изпълнението на съответното изискване за кръстосано спазване; и

е) степента на неспазване на съответното изискване за кръстосано спазване сочи, че действията са умишлени?

3) Може ли получателят на помощта да носи отговорност за „умишлено неспазване“, ако трето лице извършва дейностите по поръчка на този получател?“.

По преюдициалните въпроси

По първия и втория въпрос

23 В самото начало следва да се отбележи, че както посочва генералният адвокат в точка 25 от заключението си, член 51 от Регламент № 1698/2005 се прилага към спора в главното производство в редакцията му отпреди измененията с Регламент № 74/2009, в която не се среща понятието „умишлено неспазване“.

24 Освен това, както в частност подчертава в становището си словенското правителство, от акта за преюдициално запитване личи, че спорното решение е издадено по съображение за наличието на неизпълнение на задължението торовете да се разпръскват така, че да се отделят ниски емисии, което представлява отдавна утвърдена, трайна политика по смисъла на член 8, параграф 2, буква c) от Насоките.

25 Запитващата юрисдикция също така уточнява, че по отнесения до нея спор следва да провери дали Rechtbank ’s-Gravenhage правилно приема за законосъобразен извода на College, че тъй като въпросното задължение представлява „отдавна утвърдена, трайна политика“, това е достатъчно основание неспазването на правилата за кръстосано спазване да се смята за „умишлено“, въпреки че съответните работи са извършени от трето лице по поръчка на земеделския производител.

26 При тези обстоятелства първият и вторият въпрос трябва да се разбират в смисъл, че запитващата юрисдикция иска по същество да установи как следва да се тълкува понятието „умишлено неспазване/несъответствие“ по смисъла на член 67, параграф 1 от Регламент № 796/2004 и член 23 от Регламент № 1975/2006 и допуска ли правото на Съюза национална разпоредба като приложимата в главното производство, съгласно която наличието на отдавна утвърдена, трайна политика е критерий със съществена доказателствена стойност.

Относно понятието „умишлено неспазване/несъответствие“

27 Запитващата юрисдикция иска по същество да се установи как следва да се тълкува понятието „умишлено неспазване/несъответствие“ по смисъла на член 67, параграф 1 от Регламент № 796/2004 и член 23 от Регламент № 1975/2006.

28 Следва в началото да се напомни, че с реформата на Общата селскостопанска политика, въведена с Регламент № 1782/2003, за който Регламент № 796/2004 предвижда някои подробни правила за прилагане, преките плащания са обвързани, както се посочва в съображение 2 от Регламент № 1782/2003, с кръстосаното спазване на определени правила. Видно от член 51, параграф 1 от Регламент № 1698/2005, тази взаимозависимост е въведена и в системата на Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР).

29 Що се отнася до санкциите, които могат да бъдат налагани за констатирано несъответствие, член 51, параграф 1 от Регламент № 1698/2005 и член 23 от Регламент № 1975/2006 сочат, че нарушението на правилата за кръстосано спазване е основание за намаления, изчислявани съобразно членове 66 и 67 от Регламент № 796/2004.

30 Освен това от член 23 от Регламент № 1975/2006 следва, че прилагането на санкции в случай на нарушение на изискванията за кръстосано спазване предполага да е действано поради небрежност или умишлено. Следователно предвидената в този регламент отговорност не е обективна.

31 Нито член 67 от Регламент № 796/2004, нито член 23 от Регламент № 1975/2006 обаче не дефинират понятието „умишлено неспазване/несъответствие“. Такава дефиниция не следва и от други разпоредби на тези регламенти, които впрочем и не препращат към правото на държавите членки.

32 Следователно съгласно постоянната съдебна практика посоченото понятие подлежи на самостоятелно и еднакво тълкуване, което трябва да бъде дадено, като се вземат предвид обичайният смисъл на тези думи, контекстът на съответните членове и целта на правната уредба, от която са част (вж. по-специално Решение от 14 март 2013 г. по дело Leth, C-420/11, точка 24 и цитираната съдебна практика).

33 Член 67, параграф 1 от Регламент № 796/2004 и член 23 от Регламент № 1975/2006 уреждат съответно хипотези на допуснато умишлено неспазване и на умишлено несъответствие.

34 Умишленото нарушение на правилата за кръстосано спазване има обективна страна, а именно престъпването на тези правила, и субективна страна.

35 Що се отнася до субективната страна, бенефициерът на помощта може да възприеме определено поведение или защото иска да настъпи несъответствие с правилата за кръстосано спазване, или защото, без да цели това, приема възможността да настъпи такова несъответствие.

36 Що се отнася до контекста, в който е употребено понятието „умишлено“, следва да се отбележи, че конкретно в член 67, параграф 1 от Регламент № 796/2004 законодателят на Съюза е предвидил възможност както за утежняване, така и за смекчаване на санкциите за умишлени деяния. Следователно посочената разпоредба обхваща разнообразен кръг от умишлени деяния на бенефициерите на помощи.

37 Ето защо понятието „умишлено неспазване/несъответствие“ по смисъла на член 67, параграф 1 от Регламент № 796/2004 и член 23 от Регламент № 1975/2006 трябва да се тълкува в смисъл, че предполага бенефициерът на помощите да е нарушил правилата за кръстосано спазване, като е целял настъпването на несъответствие с тези правила или, без да е целял това, е приемал възможността то да настъпи.

Относно критерия за наличието на отдавна утвърдена, трайна политика

38 Запитващата юрисдикция иска да се установи дали правото на Съюза допуска национална разпоредба като приложимата в главното производство, съгласно която наличието на отдавна утвърдена, трайна политика е критерий със съществена доказателствена стойност.

39 Следва да се отбележи, че нито Регламент № 796/2004, нито Регламент № 1975/2006 не предвиждат правила за доказване на умисъла при неспазването на изискванията за кръстосано спазване.

40 Оттук следва, че критериите за това следва да се определят по националното право. Ето защо държавите членки имат право да предвидят разпоредби, съобразно които да се установява дали е налице умисъл при нарушаването на правилата за кръстосано спазване.

41 Въпреки това, когато дадена държава членка приеме разпоредба, съгласно която — както е съгласно приложимата в главното производство разпоредба — наличието на отдавна утвърдена, трайна политика е такъв критерий и той има съществена доказателствена стойност, би трябвало държавата членка все пак да предвиди възможност за бенефициера на помощите да докаже липсата на умисъл в поведението му.

42 Предвид всичко изложено по-горе на първия и втория въпрос следва да се отговори, че понятието „умишлено неспазване/несъответствие“ по смисъла на член 67, параграф 1 от Регламент № 796/2004 и член 23 от Регламент № 1975/2006 трябва да се тълкува в смисъл, че предполага бенефициерът на помощите да е нарушил правилата за кръстосано спазване, като е целял настъпването на несъответствие с тези правила или, без да е целял това, е приемал възможността то да настъпи. Правото на Съюза допуска национална разпоредба, съгласно която — както е съгласно приложимата в главното производство разпоредба — наличието на отдавна утвърдена, трайна политика е критерий със съществена доказателствена стойност, но при условие че бенефициерът на помощите има възможност в съответните случаи да докаже липсата на умисъл в поведението му.

По третия въпрос

43 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 67, параграф 1 от Регламент № 796/2004 и член 23 от Регламент № 1975/2006 трябва да се тълкуват в смисъл, че в случай на нарушение на изискванията за кръстосано спазване от страна на трето лице, което извършва определени работи по поръчка на бенефициера на помощта, действията на това трето лице може да се считат за действия на бенефициера.

44 Както отбелязва генералният адвокат в точка 58 от заключението си, системата от санкции е въведена, видно от съображение 45 от Регламент № 1698/2005, за да бъдат наказвани бенефициерите на помощи, ако не отговарят, за цялото тяхно стопанство, на задължителните изисквания, предвидени в Регламент № 1782/2003 във връзка с кръстосаното спазване.

45 Съгласно член 23 от Регламент № 1975/2006 санкции се прилагат само ако нарушението на изискванията за кръстосано спазване е извършено умишлено или поради небрежност.

46 При все това, както отбелязва генералният адвокат в точка 61 от заключението си, волята на законодателя на Съюза е бенефициерът на помощта да отговаря както за собствените си действия или бездействия, така и за тези на трети лица.

47 Ето защо възниква въпросът по какви критерии може да се търси отговорност от бенефициера на помощта за действия или бездействия на трето лице, причинили несъответствие с правилата за кръстосано спазване.

48 Следва да се констатира, че към тази отговорност се прилага същият режим като към отговорността на бенефициера за собствените му действия и бездействия.

49 Ето защо, за да може да се търси отговорност от бенефициера за действия или бездействия на трето лице, извършвало определени работи по негов парцел за негова сметка, трябва бенефициерът да е действал умишлено или поради небрежност.

50 В такава хипотеза, макар собственото му поведение да не е пряка причина за несъответствието, бенефициерът на помощта може с поведението си да е причинил това несъответствие чрез избора на третото лице, контрола върху работата му или даваните му указания.

51 Освен това бенефициерът може да носи отговорност при наличието на умисъл или небрежност от негова страна независимо от наличието на умисъл или небрежност в поведението на третото лице, причинило несъответствието с правилата за кръстосано спазване.

52 Това тълкуване е съвместимо с целта на санкциите за нарушаване на правилата за кръстосано спазване, които са предназначени да насърчат земеделските производители да спазват съществуващото законодателство в различните области на кръстосано спазване. Всъщност, от една страна, необходимостта от умисъл или небрежност от страна на бенефициера на помощта, за да може да му бъде търсена отговорност за действия или бездействия на трети лица, позволява да се запази насърчителният ефект на санкциите, споменат в съображение 56 от Регламент № 796/2004. От друга страна, това тълкуване позволява да се предотвратят злоупотребите, тъй като бенефициерът на помощта не може да се освободи от отговорност, като възложи на другиго селскостопанските работи по парцела си, нито да намали степента на отговорност, като докаже, че съответното трето лице например е действало небрежно, и с това изключи отговорността си за умишлено неспазване.

53 Следователно на третия въпрос трябва да се отговори, че член 67, параграф 1 от Регламент № 796/2004 и член 23 от Регламент № 1975/2006 трябва да се тълкуват в смисъл, че в случай на нарушение на изискванията за кръстосано спазване от страна на трето лице, което извършва определени работи по поръчка на бенефициера на помощта, отговорност за това нарушение може да се търси от бенефициера, ако той е действал умишлено или поради небрежност предвид избора на третото лице, контрола върху работата му и даваните му указания, при това независимо от наличието на умисъл или небрежност в поведението на третото лице.

По съдебните разноски

54 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

1) **Понятието „умишлено неспазване/несъответствие“ по член 67, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 796/2004 на Комисията от 21 април 2004 година за определяне на подробни правила за прилагане на интегрираната система за администриране и контрол, кръстосано спазване и модулация, предвидени в Регламент (ЕО) № 1782/2003 на Съвета от 29 септември 2003 година относно установяване на общи правила за схеми за директно подпомагане в рамките на Общата селскостопанска политика и за установяване на някои схеми за подпомагане на земеделски производители, и по член 23 от Регламент (ЕО) № 1975/2006 на Комисията от 7 декември 2006 година за определяне на подробни правила за прилагане на Регламент № 1698/2005 по отношение на прилагането на процедури за контрол, както и кръстосано спазване по отношение на мерките за подпомагане на развитието на селските райони, трябва да се тълкува в смисъл, че предполага бенефициерът на помощите да е нарушил правилата за кръстосано спазване, като е целял настъпването на несъответствие с тези правила или, без да е целял това, е приемал възможността то да настъпи. Правото на Съюза допуска национална разпоредба, съгласно която — както е съгласно приложимата в главното производство разпоредба — наличието на отдавна утвърдена, трайна политика е критерий със съществена доказателствена стойност, но при условие че бенефициерът на помощите има възможност в съответните случаи да докаже липсата на умисъл в поведението си.**

2) **Член 67, параграф 1 от Регламент № 796/2004 и член 23 от Регламент № 1975/2006 трябва да се тълкуват в смисъл, че в случай на нарушение на изискванията за кръстосано спазване от страна на трето лице, което извършва определени работи по поръчка на бенефициера на помощта, отговорност за това нарушение може да се търси от бенефициера, ако той е действал умишлено или поради небрежност предвид избора на третото лице, контрола върху работата му и даваните му указания, при това независимо от наличието на умисъл или небрежност в поведението на третото лице.**

Подписи